

Mandat for Grænsehindringsrådet 2018-2021

Baggrund

Arbejdet med at fjerne grænsehindringer er højt prioriteret i det nordiske samarbejde som en vigtig men dog afgrænset del af arbejdet med at nå statsministrenes vision om at Norden skal være verdens mest integrerede region. Formålet med arbejdet er således i sidste ende at fremme mobilitet og handel mellem de nordiske lande for borgere og erhvervsliv.

Det nordiske samarbejde er et mellemstatsligt samarbejde, hvorfor det er de nationale parlamenter, departementer/ministerier, myndigheder og øvrige aktører, som har ansvaret for at ikke tilsigtede/ uønskede grænsehindringer kan løses.

Grænsehindringsrådet skal arbejde for at fjerne grænsehindringer, som berører borgere og erhvervsliv i Norden. Rådets nationale medlemmers¹ rolle er at være pådrivere overfor de nationale politiske og administrative systemer. Rådet medlemmer skal kunne henvende sig direkte til en nordisk lands minister såfremt det skønnes, at dette er nødvendigt for at få grænsehindringer løst/afklaret.

Rådet skal identificere, prioritere og komme med bidrag til at fjerne grænsehindringer for borgere og virksomheder i Norden i samarbejde med alle de aktører, der nationalt er afgørende for, at grænsehindringer kan løses, herunder nationale forvaltninger og myndigheder, parlamentarikere, informationstjenester, arbejdsmarkeds parter mv.

Arbejdet i rådet skal knyttes tæt op på det aktuelle formandskab i Ministerrådet, dets prioriteringer og politiske lederskab, ligesom generalsekretæren skal være pådriver i grænsehindringsarbejdet i Ministerrådet.

Medlemmerne af Grænsehindringsrådet

Sverige, Danmark, Norge, Island, Finland, Færøerne, Grønland og Åland kan udpege hver et medlem til Grænsehindringsrådet. Ved udpegning af medlemmer skal man ud over nationale prioriteter lægge vægt på, at medlemmerne opfylder følgende:

- Har et stærkt og aktuelt netværk i de nationale regeringer, på minister- og/eller embedsmandsniveau
- Har erfaring med arbejde inden for et eller flere af de områder, hvor de fleste grænsehindringer findes (arbejdsmarked, socialpolitik, skat, uddannelse eller næring)
- Har den nødvendige mulighed for at prioritere arbejdet i Grænsehindringsrådet
- Har den nødvendige frihed til at agere i arbejdet med at fjerne grænsehindringer, hvilket betyder, at man har mulighed for ud fra egne vurderinger at beslutte og afholde nationale møder med berørte ministerier og departementsmedarbejdere, når dette kræves, for derigennem at have muligheden for at sikre og prioritere de grænsehindringer, som de anser for væsentlige.

¹ Når der i dette mandat tales om land og nationalt medlem menes Danmark, Finland, Island, Norge, Sverige, Grønland, Åland og Færøerne (og medlemmer fra disse lande).

Udover de nationale medlemmer er Nordisk Ministerråds generalsekretær medlem af Græsehindringsrådet, og Nordisk Råd har også en medlem i rådet.

Ved sammensætningen af rådet tilstræbes en jævn kønsfordeling.

Formandskab for Græsehindringsrådet

Formandskabet for Græsehindringsrådet går på skift og følger formandskabet for Nordisk Ministerråd. Formandskabet leder arbejdet i Græsehindringsrådet i samarbejde med Nordisk Ministerråds generalsekretær.

Formandskabet for Græsehindringsrådet skal have en løbende og tæt dialog med sin nationale repræsentant i den Nordiske Samarbejdskomité (NSK) og samarbejdsminister med henblik på at sikre overensstemmelse mellem formandskabslandets prioriteringer generelt og arbejdet i Græsehindringsrådet. Denne dialog skal også ske før formandskabsåret indledes, således at græsehindringer inddrages i formandskabsprogrammet for Nordisk Ministerråd.

Samtlige nationale medlemmer bør have en løbende og tæt dialog med deres nationale NSK repræsentant og samarbejdsminister for at sikre fremdrift i processen med det respektive lands prioriterede græsehindringer.

Formandskabet for Græsehindringsrådet skal stille sig til rådighed for en årlig afrapportering om arbejdet i Græsehindringsrådet til statsministrene, hvis det siddende formandskab for Ministerrådet anser, at der er behov for at løfte arbejdet til statsministerniveau.

Endelig skal formandskabet for Græsehindringsrådet sikre, at tidligere års prioriteringer også videreføres i arbejdet.

Opgaver

Det kvantitative mål er at få afklaret 8-12 græsehindringer om året i Græsehindringsrådets regi. Afklaret indebærer, at hindringen bliver løst, eller at det afklares, at hindringen ikke kan løses. Denne beslutning rapporteres, og Græsehindringsrådet arbejder ikke videre med den pågældende græsehindring.

Kvantitative mål skal komplementeres med kvalitative mål, som fastlægges efter drøftelse i Græsehindringsrådet og under hensyntagen til borger- og næringsperspektivet samt nationale og regionale forhold, for at sikre at de prioriterede græsehindringer er af en væsentlig betydning for mobiliteten i Norden.

Der skal løbende følges tæt op på resultaterne af arbejdet og vurderes behov for ændringer, der kan bidrage til, at endnu flere og væsentlige græsehindringer løses til gavn for borgere og virksomheder i Norden. Der skal desuden løbende følges op på de afklarede græsehindringer.

Grænsehindringsrådet skal i samarbejde med relevante aktører i landene:

- Identificere og udrede grænsehindringer for borgere og virksomheder i Norden på baggrund af indspil fra blandt andet Hallo Norden og de regionale informationstjenester
- Forsøge i samarbejde med landene at finde løsninger på grænsehindringer
- Afgøre hvilke grænsehindringer, som det er væsentligst for rådet at gå videre med i forhold til borgere, virksomheder og landene, og på den baggrund vurdere grænsehindringens betydning og derudfra vurdere det mest hensigtsmæssige niveau for de videre kontakter (MR/EK, nationale ministerier eller på et mere operativt niveau som fx myndigheder arbejdsgrupper, institutioner, brancheorganisationer mv)
- Bidrage til at landene ikke skaber nye grænsehindringer i forbindelse med ny national lovgivning og udmøntning af EU/EØS regulering. Dette skal ske i tæt dialog med berørte departementer/ministerier.
- Etablere samarbejde med Solvit nationalt og så vidt muligt videreformidle grænsehindringer, der er ulovlige i henhold til EU-retten, til Solvit. Sager, som afvises hos Solvit, kan håndteres i rådet
- Samarbejde med regionale informationstjenester, grænsekomitéer og Hallo Norden for at få grænsehindringer identificeret og indrapporteret til NMRS og Grænsehindringsdatabasen. Efterfølgende kvalitetssikres disse af NMRS/Grænsehindringsrådet i samarbejde med berørte departementer. Problemstillinger, som identificeres i den forbindelse som reelle problemer for borgere og virksomheder, men som ikke kvalificeres som grænsehindringer, søges videreformidlet til håndtering i andre relevante fora.
- Samarbejde med ministerråd og embedsmandskomitéer under Nordisk Ministerråd, nationale forvaltninger og myndigheder

Grænsehindringsrådet kan desuden:

- Repræsentere grænsehindringsarbejdet ud ad til: Holde møder med ministre og embedsmænd (MR/EK) om grænsehindringer, holde oplæg til konferencer mv.
- Igangsætte relevante analyser og arrangere løsningsorienterede seminarer o.l., der kan understøtte arbejdet med at fjerne grænsehindringer i Norden

Rådet mødes ca. 4 gange årligt efter behov, og i forbindelse med et årligt kickoff-møde, der afholdes i forbindelse med, at en ny formand tiltræder, og hvor fokus er at evaluere og videreudvikle arbejdet.

Der tilstræbes videst mulig informationsudveksling med og transparens i forhold til Nordisk Råds grænsehindringsgruppe.

Opgaver for de nationale medlemmer af Grænsehindringsrådet

Respektive medlemmer af Grænsehindringsrådet har ansvar for at sikre forankring af arbejdet med at fjerne grænsehindringer nationalt. De skal således etablere et samarbejde med de aktører nationalt, der er afgørende for, at grænsehindringer kan løses, herunder nationale forvaltninger, arbejdsmarkeds parter, informationstjenester mv.

Det respektive nationale medlem skal have et velegnet redskab til at løse denne opgave. Det skal gøres ved at etablere en national netværksgruppe, hvor man holder jævnlige møder i tilknytning til arbejdet i Grænsehindringsrådet. I grupperne kan dagsordenen for møderne i Grænsehindringsrådet diskuteres og gennemgås, man kan rejse aktuelle grænsehindringer, gøre status på igangværende processer samt orientere om aktuelle aktiviteter.

Netværksgruppen kan bestå af følgende grænseregionale og nationale deltagere:

- Det nationale medlem af Grænsehindringsrådet
- Embedsmænd fra det nationale NSK kontor
- Permanent repræsentation fra de mest berørte ministerier og myndigheder, samt øvrige myndigheder i henhold til mødets dagsorden
- De grænseregionale informationstjenester
- Hallo Norden
- Relevante parlamentarikere fra den nationale delegation til Nordisk Råd
- Arbejdsmarkedets parter når det er relevant i henhold til mødets dagsorden
- Evt. en deltager fra NMRS
- Evt. en deltager fra den nationale ombudsinstitution

Gennem disse grupper kan etableres og udvikles nordiske netværk på forskellige specialområder efter behov.

Udover de nationale netværk, hvor størstedelen af det nationale grænsehindringsarbejde udføres, kan samarbejdsministeren sammen med Grænsehindringsrådets medlem indkalde til møde med berørte ministre, hvor Grænsehindringsrådets prioriterede grænsehindringer diskuteres.

Hvert år afrapporterer de enkelte medlemmer af Grænsehindringsrådet til den nationale samarbejdsminister om hvilke aktiviteter, man har igangsat nationalt i arbejdet med at fjerne grænsehindringer.

Grænsehindringsrådets medlem afrapporterer, hvad man har gennemført nationalt i arbejdet med at eliminere grænsehindringer til samarbejdsministeren med Grænsehindringsrådets årsrapport som grundlag. I afrapporteringen præsenterer man også hvilke tiltag man påtænker at lave de følgende år med udeståender og ny prioriterede grænsehindringer.

Generalsekretærens rolle

Generalsekretæren har som medlem af Grænsehindringsrådet særligt i opdrag:

- At føre sager fra arbejdet i Grænsehindringsrådet videre til berørte ministerråd og embedsmandskomitéer under Nordisk Ministerråd
- At bidrage til god koordination og organisering af arbejdet
- At sikre, at der rapporteres fra arbejdet i Grænsehindringsrådet til Nordisk Råds session som en del af samarbejdsministrenes årlige redegørelse for grænsehindringsarbejdet.

Generalsekretæren stiller sekretariatsbistand fra Nordisk Ministerråds sekretariat til rådighed for arbejdet i Grænsehindringsrådet. Sekretariatet koordinerer arbejdet, udarbejder mødemateriale samt står for de praktiske dele af arbejdet i forbindelse med planlægning og gennemførelse af møderne. Sekretariatet har ansvar for Grænsehindringsdatabasen.

Generalsekretæren har ansvaret for udarbejdelse af dagsorden og indstilling til beslutninger, men arbejdet sker i dialog med det aktuelle formandskab for Grænsehindringsrådet.

Landenes rolle

Som støtte for Grænsehindringsrådets arbejde bistår landene i så vidt muligt omfang med juridisk og faglig ekspertise, hvor det er nødvendigt. Hvert land udpeger i alle relevante ministerier en kontaktperson², der som indgang til ministeriet kan hjælpe Grænsehindringsrådet med de nødvendige kontakter til brug for arbejdet med at identificere, udrede og finde løsninger på grænsehindringer.

Landene har ansvaret for evt. servicering af sit nationale medlem fagligt såvel som praktisk. Medlemmerne af Grænsehindringsrådet har selv ansvar for bookninger og andre logistiske gøremål, som følger af opdraget.

Budget, honorering etc.

Der afsættes midler i det nordiske budget til Grænsehindringsrådets arbejde, herunder midler til at indhente analyser og udredninger fra eksterne aktører.

Landenes repræsentanter i Grænsehindringsrådet kan afhængig af reglerne i hjemlandet modtage en årlig aflønning/honorar fra det nordiske budget for arbejdet i Grænsehindringsrådet.³, mens omkostninger i forbindelse med rejser, møder mv finansieres nationalt af landene.

Mandatperioden er 1. januar 2018 – 31. december 2021. I forbindelse med rapporteringen efter 2019 gør MR-SAM status over erfaringerne med mandatet.

² Landene beslutter om kontaktpersonen skal være de nationale EK-medlemmer eller en anden.

³ Hvis de nationale regler ikke tillader aflønning, fx hvis medlemmet er embedsmand, udbetales aflønningen til pågældendes arbejdsgiver som kompensation for den arbejdstid, der anvendes til opgaven som medlem af Grænsehindringsrådet.